

فہرست آثار دست نویس

شیخ الطائف

محمد بن حسن طوسی (م ۴۶۰ھ ق)

دکتابخانہ بزرگ حضرت آیت اللہ العظمیٰ مرعشی نجفی (رہ)

زیر نظر

سید محمود مرعشی نجفی

نگارش

میر محمود موسوی

موسوی، میر محمود، ۱۳۴۴ -

فهرست آثار دست‌نویس شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی در کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره) / نگارش میر محمود موسوی؛ زیر نظر سید محمود مرعشی نجفی. - قم: کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره). - گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی. - قم - ایران، ۱۴۳۴ق. = ۲۰۱۳م. = ۱۳۹۱.
۳۲۶ص: مصور، نمونه.

ISBN: 978 - 600 - 161 - 089 - 9

۱۵۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ق. - فهرستها. ۲. طوسی، محمد بن حسن، ۳۸۵ - ۴۶۰ق. - کتابشناسی. ۳. کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره). - فهرستها. ۴. نسخه‌های خطی. - ایران. - قم. - فهرستها. الف. مرعشی نجفی، سید محمود، ۱۳۲۰ - ، زیر نظر: ب. کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره). گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی. ج. عنوان.

۰۱۵/۵۵۰۳۱

Z ۶۶۲۱/ط۹م۹

۲۷۴۴۳۹۱

۱۳۹۱

فهرست آثار دست‌نویس شیخ الطائفه محمد بن حسن طوسی در کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره)

زیر نظر سید محمود مرعشی نجفی

نگارش میر محمود موسوی

ناشر: کتابخانه بزرگ حضرت آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (ره)

- گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی - قم - ایران

تاریخ نشر و نوبت چاپ: ۱۳۹۱ ش / ۱۴۳۴ق / ۲۰۱۳م

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

چاپخانه: گل وردی - قم

لینوگرافی: نیزه‌ش - قم

بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال

حروف چینی و صفحه‌آرایی: ابوالفضل اسدی

ناظر چاپ: علی حاجی باقریان

ISBN: 978 - 600 - 161 - 089 - 9

شابک: ۹ - ۰۸۹ - ۱۶۱ - ۶۰۰ - ۹۷۸

AYATOLLAH MAR'ASHI NAJAFI ST., Qom 3715799473, I.R. IRAN

TEL: + 98 251 7741970-78; FAX: +98 251 7743637

[http:// www.marashilibrary.com](http://www.marashilibrary.com)

[http:// www.marashilibrary.net](http://www.marashilibrary.net)

[http:// www.marashilibrary.org](http://www.marashilibrary.org)

E_mail: info@marashilibrary.org

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

کتابخانه و گنجینه جهان خطوط اسلامی پدر بزرگوارم، مرجع فقید شیعه، بزرگ فرهنگیان میراث اسلامی حضرت آیت الله العظمی مرعشی نجفی - قدس سره الشریف - با مشقات فراوان آن فقیه راجل قیام گردیده است. این کتابخانه بزرگ از لحاظ نسخه‌های خطی کهن و نادر - که بسیاری از آنها به خطوط مؤلفان و نسخه‌اصل می‌باشند، به ویژه نسخه‌های کهن شیعی - در حال حاضر نخستین کتابخانه در کشور و سومین کتابخانه جهان اسلام به‌شمار می‌آید. هم‌رازه اسلام‌شناسان، پژوهشگران و علاقه‌مندان از گوشه و کنار جهان به این کتابخانه مراجعه و از منابع موجود در گنجینه‌های آن که برخی از آنها در دیگر کتابخانه‌ها وجود ندارد، بهره می‌جویند. کتابهای بسیاری که تاکنون چاپ و منتشر نشده و نسخه‌نایاب آن در این کتابخانه وجود دارد، برای نخستین بار و بر اساس همان نسخه‌ها، تحقیق، چاپ و منتشر شده است.

یکی از برنامه‌های کتابخانه در حوزه نسخه‌های خطی، تهیه، تنظیم، چاپ و انتشار فهرستواره آثار دانشمندان و علمای متقدم اسلامی و شیعی موجود در این کتابخانه می‌باشد که از آن جمله‌اند: فهرست نسخه‌های خطی آثار خواجه نصیرالدین طوسی؛ علامه عبدالعلی بیرجندی، اخترشناس برجسته ایرانی در سده ۹هـ.ق؛ ابن میثم بحرانی؛ فیض کاشانی؛ شیخ بهاءالدین عاملی؛ قاضی نورالله شوشتری مرعشی شهید؛ سید حیدر آملی، از عارفان و فیلسوفان سده ۸هـ.ق؛ نسخه‌های نهج البلاغه و فهرست آثار خطی شیخ مفید. اکنون نیز فهرستواره آثار دست‌نویس شیخ الطائفه

ابوجعفر محمد بن حسن طوسی، متوفای ۴۶۰ هـ.ق. که تعداد ۲۳۳ عنوان می‌باشد، از سوی این کتابخانه بزرگ منتشر می‌گردد. در این فهرست، تعدادی از نسخه‌های بسیار نفیس و کهن - که در سده‌های ۵، ۶ و ۷ هـ.ق کتابت شده‌اند - وجود دارد، از جمله: دو نسخه از تفسیر التبیان که فرزند برومندشان ملقب به «مفید ثانی» و عبدالجبار مقری رازی بر ایشان قرائت نموده و وی آن را تصحیح کرده و دستخط مبارک او در پشت آغازین برگ یکی از این دو نسخه وجود دارد که به سال ۴۵۵ هـ.ق، پنج سال قبل از رحلتشان مرقوم داشته‌اند. همچنین چهار نسخه از التهایه که در سده ۶ هـ.ق کتابت شده‌اند، و برخی از دانشمندان بزرگ متقدم شیعه آنها را مقابله و تصحیح کرده‌اند. و نیز تعدادی دیگر که اشاره به آنها از حوصله این مقال خارج است؛ جهت توضیح بیشتر به متن این فهرست مراجعه شود.

همان‌گونه که در متن این فهرست آمده، بیشترین نسخه‌های کهن و نفیس از آثار شیخ الطائفة طوسی در این کتابخانه موجود است ضمن آنکه دستخط مبارک وی در جایی دیده نشده، و تنها در این فرهنگستان وجود دارد.

این فهرست به کوشش محققان سخت‌کوش و پرتلاش، همکار عزیزم جناب حاجت‌الاسلام والمسلمین میرمحمود موسوی فرایم آمده، بدینوسیله از جناب ایشان که در تدوین این فهرست متحمل مشقاتی شده‌اند، سپاسگزارم، از خداوند بزرگ مزید توفیقات ایشان را مسئلت دارم.

به روان پاک و مطهر آن مرجع فقید که علی‌رغم عدم امکانات مالی، توانست بزرگترین کتابخانه شخصی را بوجود آورد، درود می‌فرستم. خداوند سبحان آن پیر روشن‌ضمیر را غرق رحمت واسعه خود فرموده، و این فرزند ناچیز را از دعای خیر آن پدر بهره‌مند گرداند.

سید محمود مرعشی نجفی

متولی و رئیس کتابخانه بزرگ و گنجینه جهانی مخطوطات اسلامی

آیت‌الله العظمی مرعشی نجفی (رحمه الله) - قم